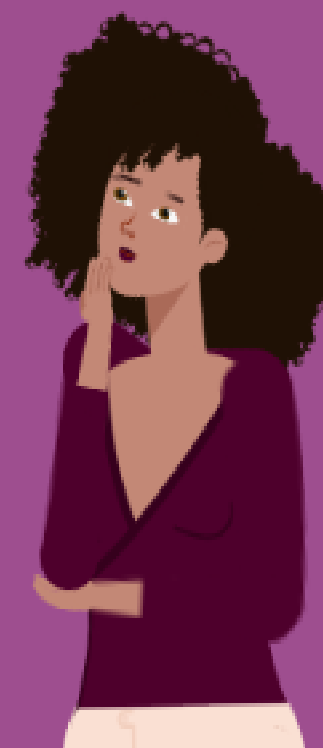
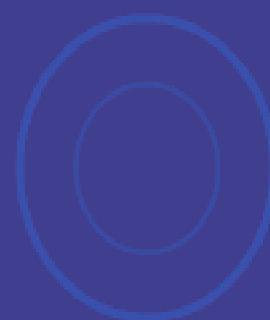
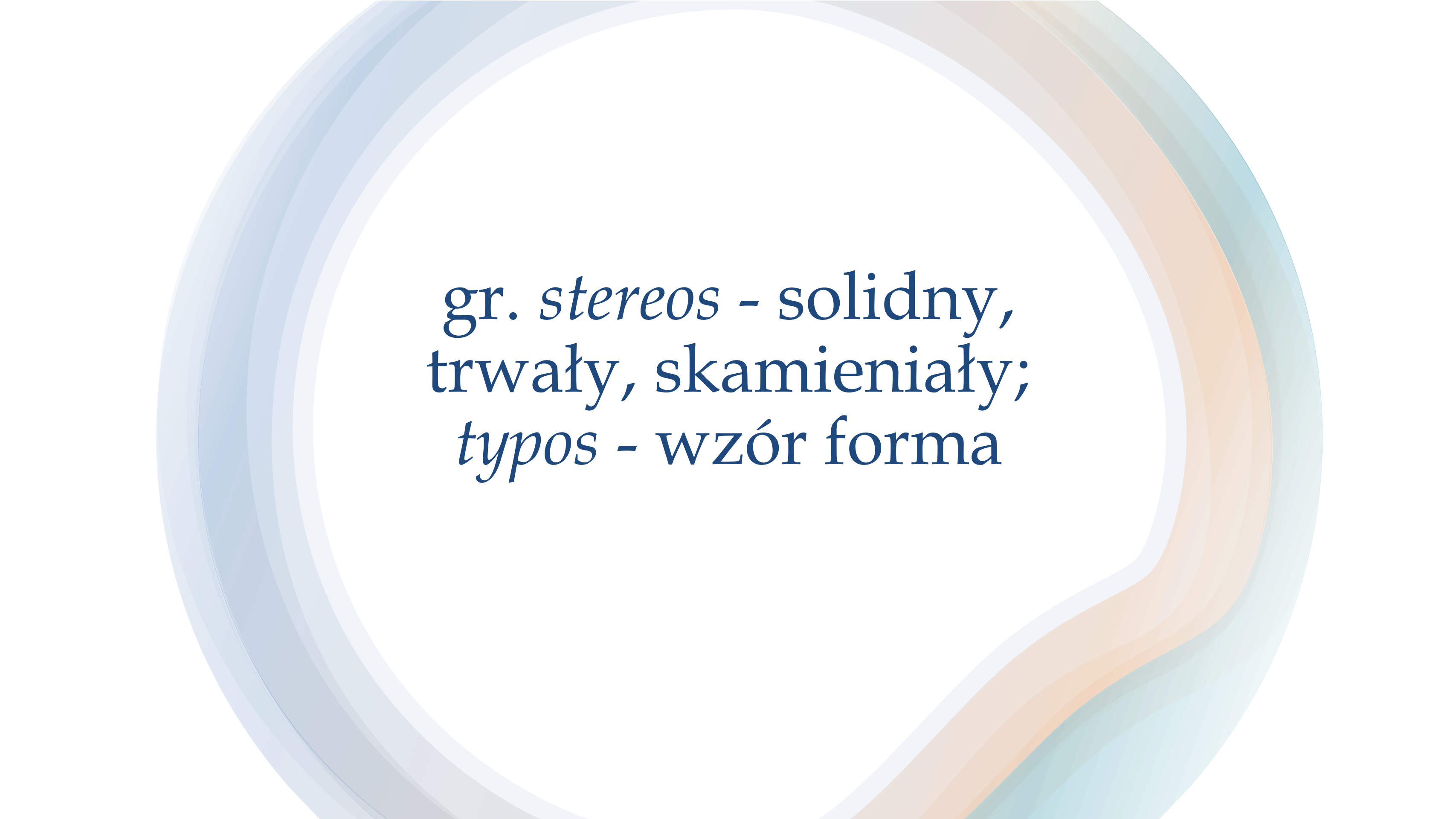

KILKA SŁÓW O STEREOTYPACH

o Romach i nie tylko

The background features a series of concentric circles in shades of light blue and grey on the left side, and a wavy, multi-colored line in shades of orange, yellow, and light blue on the right side.

gr. *stereos* - solidny,
trwały, skamieniały;
typos - wzór forma

STEREOTYP

to uogólnione, uproszczone przekonanie na temat zjawisk, rzeczy czy grup ludzi.

Twórca pojęcia - Walter Lippmann - mówił o stereotypach jako "obrazach w naszych głowach"

- jeśli do stereotypu dodamy negatywną emocję, uczucie, mamy do czynienia z uprzedzeniem
- jeśli do uprzedzenia dojdzie nim motywowane działanie bądź jego brak - to dyskryminacja

A diagram illustrating a process flow. It consists of three blue circles arranged horizontally. The first circle on the left contains the white letter 'S'. To its right is a light blue plus sign '+'. The second circle in the middle contains the white letter 'U'. To its right is a light blue equals sign '='. The third circle on the right contains the white letter 'D'. The entire diagram is centered on a white background.

$$S + U = D$$

CHARAKTERYSTYKA STEREOTYPÓW

- Powszechne
- Mogą być pozytywne, neutralne, bądź negatywne
- Pomijają rzeczywiste różnice między członkami danej grupy
- Głęboko zakorzenione
- Dziedziczone społecznie i kulturowo
- Oporne na zmianę
- Oszczędzają wysiłku poznawczego

Nie ma osób wolnych od stereotypów.

Każdy posługuje się nimi w różnych okresach i sytuacjach.

To naturalny mechanizm poznawania złożonej rzeczywistości w której funkcjonujemy.

Jednak to od nas zależy, co stanie się z nim dalej.

Świadomość stereotypów pomaga w ich przełamaniu.

Ważną rolę w tym procesie pełni edukacja.

KIEDY I W JAKICH SYTUACJACH SIĘGAMY PO STEREOTYPY?

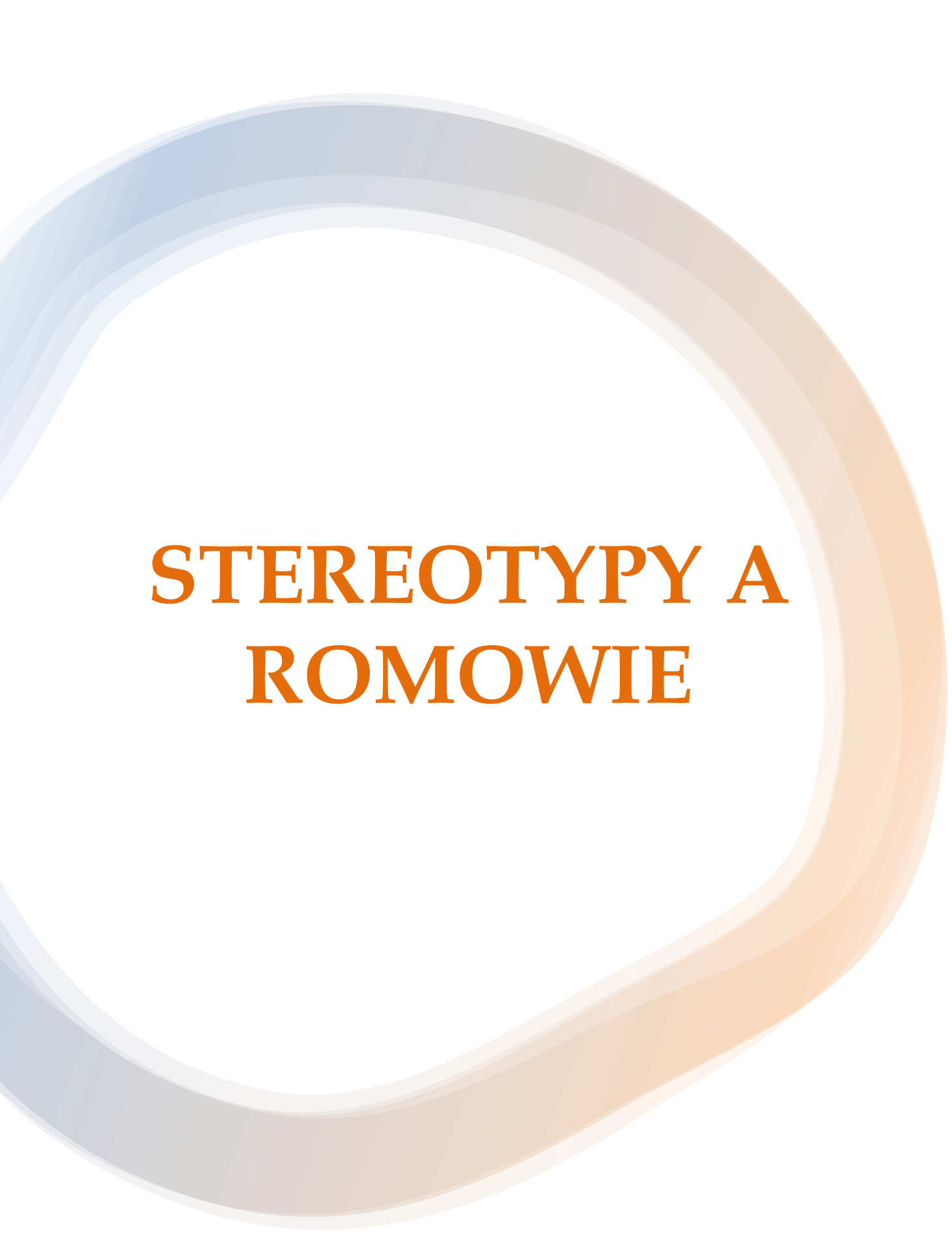
- kiedy brakuje nam wiedzy na temat grup, społeczności
- kiedy uwidaczniają się różnice międzygrupowe
- kiedy chcemy być lojalni wobec własnej grupy
- kiedy chcemy usprawiedliwić swoje zachowanie
- kiedy nie chcemy pogłębiać wiedzy, tylko skorzystać z gotowych schematów, wzorców myślenia

Bez względu na to, czy stereotyp jest pozytywny czy negatywny, może być bardzo szkodliwy:

- utrwala i powiela oderwane od rzeczywistości generalizujące przekonania i opinie
 - „wrzuca do jednego worka” wszystkie osoby, należące do danej grupy
 - często może prowadzić do stygmatyzacji
-

STEREOTYPY A ROMOWIE

Romowie są mniejszością obciążoną stereotypami, które wiążą się z:

- **opiniami o pochodzeniu Romów**- mówi się, że są społecznością nieposiadającą własnego kraju, że Romowie nigdzie nie przynależą
- **postrzeganiem kultury czy zachowań**, które są niezrozumiałe/ nieznane → nomadyczny styl życia
- **postrzeganiem stosunku do kobiet** jako dyskryminacji i przemocy wobec nich
- **dystansem w relacjach Romów z nie-Romami**- postrzeganiem Romów jako niechętnych wobec nie-Romów, pokazującym brak szacunku do nie-Romów
- **postrzeganiem cech charakteru, zachowań** → stereotypy o Romach przedstawiają Romów jako tych, którzy kradną, żebrzą, porywają dzieci, nie chcą się uczyć, nie chcą pracować, leniwi

UTRWALANIE STEREOTYPÓW O ROMACH

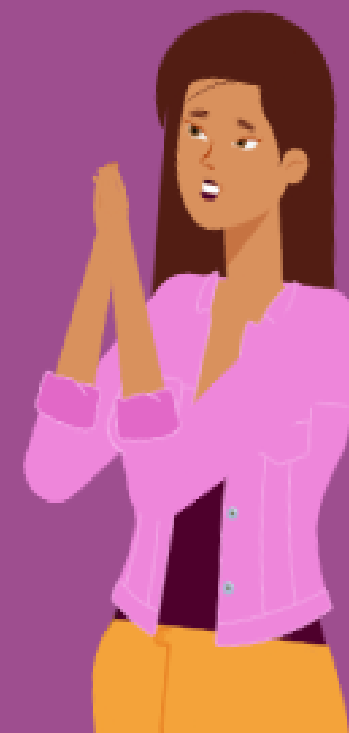
- **Słowniki języka polskiego** - powiązanie określenia „Cygan” z nieuczciwością, oszustwem, kłamliwością - w słownikach języka polskiego od XVI wieku
- **Powiedzenia i przysłowia** - w Nowej Księdze Przysłów Polskich znajdziemy np. *Cygańskie życie prowadzić, włóczyć się jak Cygan po świecie/ żyć jak Cygan za płotem, żyć jak Cygan wolnością a gałganami trząść/ Cygan nie sieje, nie orze a żyje*
- **Inne wytwory kultury materialnej** - obrazy, sztuki teatralne, opery, powieści, wiersze, gry komputerowe, moda etc.
- **Media** - wciąż aktualne 3 sposoby prezentowania Romów, określone przez Jerzego Ficowskiego:
 - **wizerunek demoniczny** - sugeruje, że Romowie/ Cyganie są nie tylko tajemniczy, ale też powiązani z czarną magią i siłami nieczystymi
 - **wizerunek przestępczy** - przypisywanie Romom/ Cyganom skłonności przestępczych
 - **wizerunek operetkowy** - postrzeganie Romów jako romantycznych, wolnych wędrowców, żyjących w zgodzie z naturą i żyjących muzyką

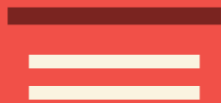
KAMPANIA O STEREOTYPACH

EUROPEAN ROMA RIGHTS CENTRE

jak zareagować na mity na temat Romów w mediach społecznościowych

tłumaczenie własne

“

Roma will try to cheat or scam you.

“

Most Roma are just trying to get by like everyone else. Some are dishonest and try to cheat others, but no more than with any other kind of people. Romani people are not ethnically or culturally predisposed to cheating or lying, to imply this is racism in its purest form.

What to say when you come across myths about Roma on social media?

STEREOTYP: ROMOWIE BĘDĄ PRÓBOWAĆ CIĘ OKRAŚĆ ALBO OSZUKAĆ

Większość Romów chce sobie dawać radę finansowo i się utrzymywać, podobnie jak członkowie każdej innej społeczności.

Niektórzy mogą być nieszczerzy i chcieć kogoś oszukać, ale nie zdarza się to częściej niż w przypadku innych grup.

Romowie nie są ani etnicznie ani kulturowo bardziej skłonni do oszustw czy kłamstwa. Sugerowanie tego to czysty rasizm.

“

The Roma are by definition nomadic.

“

In most of Europe, the vast majority of Roma are sedentary. Only some Romani groups in a few Western European countries are nomadic by culture. More often, Roma are forced to move from their homes because of marginalisation and persecution.

What to say when you come across myths about Roma on social media?

STEREOTYP: ROMOWIE SĄ Z DEFINICJI NOMADAMI

W niemal całej Europie Romowie przeważnie prowadzą osiadły tryb życia.

Tylko niektóre romskie grupy w kilku krajach Europy Zachodniej są nomadyczne, a ich wędrowanie uwarunkowane jest kulturowo.

Zdecydowanie częściej natomiast Romowie są zmuszeni opuszczać swoje miejsce zamieszkania w wyniku marginalizacji i prześladowań.

“

Romani parents don't encourage their children to go to school.

“

Romani parents often mistrust school institutions, because their children are subject to discrimination and exclusion in education. However, when given the chance in an appropriate setting most parents want what's best for their children and want to see them educated.

What to say when you come across myths about Roma on social media?

STEREOTYP: RODZICE ROMSCY NIE ZACHĘCAJĄ SWOICH DZIECI, ŻEBY CHODZIŁY DO SZKOŁY

Romscy rodzice często nie ufają instytucji szkoły, ponieważ ich dzieci doświadczają w sferze edukacji dyskryminacji i wykluczenia.

Jednak, gdy widzą, że dawana jest szansa na edukację w odpowiednich warunkach i przyjaznym środowisku, większość rodziców romskich chce, aby ich dzieci były wykształcone, bo chcą dla nich jak najlepiej.

“

Roma don't want to integrate into mainstream society.

“

World Bank research shows that they want to integrate, but they are struggling to achieve equal and fair participation in mainstream society.

What to say when you come across myths about Roma on social media?

STEREOTYP: ROMOWIE NIE CHCĄ SIĘ INTEGROWAĆ Z WIĘKSZOŚCIĄ

Badania Banku Światowego wyraźnie pokazują, że Romowie chcą się integrować.

Mimo tego wciąż zmagają się z problemem braku możliwości równego i sprawiedliwego dostępu do uczestnictwa w życiu społeczeństw większościowych.

“

Roma don't want to work.

“

Most Roma do not have access to jobs because of the high levels of prejudice and negative attitudes towards them. Many are trapped in a cycle of exclusion because of unemployment, poor housing, lack of education, and institutionalised discrimination.

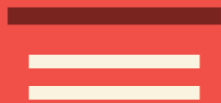
What to say when you come across myths about Roma on social media?

STEREOTYP: ROMOWIE NIE CHCĄ PRACOWAĆ

Większość Romów nie ma równego dostępu do rynku pracy ze względu na wysoki poziom uprzedzeń i negatywnych postaw wobec nich.

Wielu z nich jest uwiecznionych w pułapce cyklu wykluczenia wyniku bezrobocia, bardzo złych warunków mieszkaniowych, braku możliwości edukacyjnych i systemowej dyskryminacji.

Wyjście z tego błędnego koła jest bardzo trudne.

“

Roma are aggressive and commit a disproportionate amount of violent crime.

“

This is their image in the media, but in fact Roma are quite often the victims of racially motivated crimes, mob violence and collective punishment. According to a EU survey, one in four Romani respondents has been a victim of personal crime and one in five has been a victim of racially motivated crime. Roma are no more likely than anyone else to be violent towards others.

What to say when you come across myths about Roma on social media?

MIT: ROMOWIE SĄ AGRESYWNII I POPEŁNIAJĄ PONADPRZECIĘTNIE DUŻO BRUTALNYCH ZBRODNI

Mimo że taki wizerunek Romów często prezentują media, to raczej Romowie są dość często ofiarami motywowanych rasowo przestępstw, agresji tłumu czy kary zbiorowej.

Zgodnie z wynikami badań Unii Europejskiej, 1 na 4 respondentów pochodzenia romskiego był ofiarą personalnego ataku, a 1 na 5 – ofiarą przestępstwa o podłożu rasowym.

Istnieje takie samo prawdopodobieństwo doświadczenia agresji ze strony osoby pochodzenia romskiego, jak ze strony osoby innego pochodzenia.

Roma are child traffickers.

No data shows this. On the contrary, Roma are more vulnerable to being trafficked themselves for various reasons including ethnic discrimination, poverty and social exclusion.

What to say when you come across myths about Roma on social media?

MIT: ROMOWIE HANDLUJĄ DZIEĆMI

Nie ma żadnych danych ani badań, które by na to wskazywały.

Przeciwnie – Romowie są bardziej narażeni na bycie ofiarami handlu ludźmi z różnych powodów, w tym m.in. z powodu dyskryminacji etnicznej, biedy czy wykluczenia społecznego.

Lekcja online została opracowana w ramach projektu „Misja Asystent – przyszłość edukacji Romów w Polsce” – projektu, realizowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego z funduszy EOG

Fundacja w Stronę Dialogu

biuro@fundacjawstronedialogu.pl

